

Inserati se sprejemajo in velja trisopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo

Naročnino prejema opravništv administracija in ekspedicija na Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišna števil. 190.

Izhaja petkrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Zarad praznika sv. Reš. Telesa izide prihodnja številka „Slovenca“ s prikldo v soboto 2. junija.

Na noge, domoljubi!

Deželni zbor kranjski je razpuščen, in 7., 10. pa 14. julija se bodo že vršile nove volitve; volitve volilnih mož pa bodo v nekterih krajih morda že prihodnji teden. Prišlo je to tako nenadoma, da je našlo narodno stranko čisto nepripravljeno; s tem iznenadenjem hočejo nas nasprotniki pobiti. Rodoljubi, pokažimo, da znamo tudi nepričakovani napad odbiti! Narodnjaki, rodoljubi, poštenjaki, Slovenci! če količkaj ljubite svojo lepo domovino, kjer kraljuje sivi Triglav, kjer izvira bistra Sava, kjer se dvigajo veličastne kamniške planine, kjer po prijaznih hribih dolenska kapljica raste, kjer je toliko naravnih lepot, ki jih ves svet hodi gledat, kakor n. pr. postojnsko jamo, kjer stanuje čvrst rod slovenske korenine; — tujci, popotniki pevajo in popisujejo tvojo lepoto, dežela Kranjska, ali bi mogoče bilo, da bi je domači sinovi ne ljubili?! — če tedaj ljubite to svojo domovino, ljubite jo v dejanji, delajte za nje blagor, žrtvujte se zanjo! Neka svojat privandranih tujcev in domačih odpadnikov se že dolgo šopiri v deželi in nas hoče pripraviti za nemška omiko, kakor pravi, pa tudi za nemški jarem, ter izdati nas v naročje velike Nemčije. Tem ljudem je vse zoperno, kar je domačega, slovenskega, naš jezik, naše navade; najbolj pa jim je trn v peti naša du-

hovščina, ki ljudstvo svari pred nemškim liberalizmom, nemškim brezverstvom, in z vero katoliško goji tudi narodnost slovensko. Rodoljubi, delajte toraj na vse kriplje in po vsih svojih močeh, da nas nasprotniki ne prehitijo! Pogledajte na svoje slovanske brate, ki v hudih bojih z grozovitnim Turkom žlahtno kri curkoma prelivajo, da bi Slovanom priborili svobodo. Delajte in borite se tedaj tudi vi, in ne ustrašite se težav pri volilnem boji, priborite nam politično zmago na nekrvavem polji, da se nam ne bo treba sramovati pred svojimi brati! Morda se bomo letos slednjič z vsemi močmi napenjali, kajti pričakovati je, da se bo avstrijska politika enkrat vendarle spreobrnila Slovanom na korist.

Če pri volitvah propademo, škoda bo velika za vse avstrijske Slovane, narobe pa bo sijajna zmaga močno vplivala ne le na domače, ampak tudi druge veljavne kroge. Obračamo se v prvi vrsti do narodnih duhovnov, in potem tudi do vsih drugih rodoljubov, naj se pogumno poprimejo te zadeve, kajti pogumnemu je sreča mila; naj vodijo volitve volilnih mož, in naj pazijo, da nam sovražnik med pšenico ljulike ne zaseje! Tudi v mestih naj se dela na vso moč, ker ravno tam imajo protivniki naši mnogo zaslonbe med starikavimi purgarji — odpadniki. Sedaj, ko celó Turek Bulgarom in Bosnjakom obeta svobodo in avtonomijo, ali bomo samo mi vedno zaničevani ostali, narod nižje vrste, s katerim tujec dela, kar se mu zljubi?! Slovenska stranka je popolnoma složna v boju zoper tujca, upamo

toraj, da se na deželi nikjer ne bo nesloga pokazala na kvar in škodo domovine! Držite se trdno discipline, in pozabiti za ta čas osebne zamere in malenkostne prepire! Izdajalcem in razdiralcem sloge in ednosti sledi povsod in zmerom narodovo prokletstvo! Obetali vam bodo nasprotniki zlate gradove, ter se vam prilizovali kot vaši najboljši prijatelji ali pa vam morebiti tudi grozili z materijalnimi zgubami, s preganjanjem; zaničujte dobiček in kažite se neustrašjive, tako bodele vredni sinovi domovine, katera se bo vašega velikodušnega rodoljubja še skozi stoletja hvalležno spominjala, ko že davno ne bo nobene neslovenske stranke več na Kranjskem.

Še mnogo bi radi z vami govorili, da bi vam dopovedali, s kako gorečim plamenom rodoljubja pričakujemo prihodnje volitve; pa preverjeni smo, da vas navdajajo enaka čutila in da bodele vse storili, kar domovina od vas zahteva.

Vrli Notranjci, čvrsti naši Kraševci! za vas se ne bojimo, vi domovini nakdar ne postanete nezvesti! Krepki Gorenjci, značajni možje! poznamo vas, da volite, kakor en mož, narodne domače kandidate; vi ne morete za to, da se je v nekterih vaših mestih in trgih vgnjezdila nemškutarija; pa znamo, da je tudi v vseh mesti zastopana naša domača stranka po vrlih, značajnih možeh. Do tč se obračamo, naj se vendar ne dajo rabiti kot orožje tujim izven dežele ustanovljenim strankam, naj se držé dežele, v kateri in od ktere živijo, naj ne bijejo narodu v obraz, med katerim bivajo.

O pričetji slovanske vede na Ruskem.

(Posneto iz govora prof. A. A. Majkov-ega pri otvorjenji moskovske razstave 20. maja 1867.)

(Konec.)

Za primerne učitelje na teh stolicah so pa poskrbeli s tem, da so pošiljali mlade učnjake izza ruske meje, kateri so se imeli izobraževati v vseh Slovanstvo zadevajočih strokah. Ti pridni učitelji so dobro vedeli porabiti čas; sklepali so zvezo s predstavitelji slovanskega vzbujenja, imeli so pristop k vsej slovanski literaturi in nauki, razgovarjali so se z učnjaki in pesniki, hodili so od vasi do vasi, iz mesta v mesto, motrili ali opazovali starinske spominke in ljudsko govorico. Tisti čas sta popotvala tudi dva učena profesorja po slovanskem svetu, Ševirjev in Pogodin. Ševirjev si je napravil po svoji lastni izjavi „podučna“ znanja s Hanko, Šafaříkom, Čelakovskim, Palackim. Pogodin je pa prebival sedaj v znanstvenem kabinetu zavolj važnejih vednostnih vprašanj, sedaj v sredi naroda zavolj neposrednjega izučanja ljudskega življenja in je z lastnim svojim ravnim pogledom in zrelim opazovanjem prodril v smisel slovanskega dvigovanja, v položaj Slovanov k drugorodnim plemenom, v njih željenje in politično važnost, v

njih dobro in slabo stran, v razmere k Rusiji in zvezo z njenim prihodnjim stanjem. Mnogo njegovih misli se je že vresničilo, in mnogo tega, kar je prerokoval, se je že spolnilo ali se pa spolnuje.

Nastopilo je četrto desetletje. Slavisti so se vrnili izza meje. Navdušeni za svoj predmet so navduševali tudi druge: — in to za tega delj ker so se soznali s Slovanstvom na mestu njegovega vzbujenja, tam, kjer je slovanski duh nastal in z živo močjo prešinil vse misli, besede in dejanja, tam kjer je že vse kipelo v obnovljenem življenji. Se slovanskih stolic so odmevali slovanski glasovi. Na desetine in stotine je bilo slušateljev iz raznih krogov. Zvedela je mladina, da živi v Evropi cela kopica Rusom sorodnih narodnosti, ktere imajo svojo zgodovino, svojo literaturo in svoja izročila. Zvedela je tudi za široke pokrajine, po katerih so se naselila nekdanja slovanska plemena in spoznala je pomen Slovanov za Evropo. Na ta način se je razkril za Ruse ves slovanski svet v polnosti svojih narodnosti s svojimi dejanji, pesnimi, literaturo in govorico, s svojimi svetimi izročili in dragimi spominki.

L. 1843 se je izrazil prof. Sreznjevski v javnem govoru o Slovanih tako-le: „Je-li davno, od kar se trudijo učeni samotarniki s preisko-

vanjem o Slovanih, biva je v malih sobicah kakor puščavnik, ne meneč se ni o svojem zanimanju, ni o svoji slavi? Je-li davno, kar so govorili v Evropi o Slovanih kakor o kaki divjaški četi? Trideset let je, ko še skoraj nobeden misli ni o Slovanih; dvajset let je, ko je malo kdo o njih pisal, deset let je, ko je hotel malo kdo o njih presojevati. A sedaj? Skoraj na enkrat so se v devetih evropskih mestih odprle stolice za slovanska predavanja. Čas je prišel in čas se da sam spoznati; on obrača delavnost na to, kar mu je potrebno. Ne ugame vsak, kam da ga pelje, ali sledi mu vsak . . .“ In lahko pristavimo, ta nezadrževalni duh časa je prešinil vse misleče, govoreče in čitajoče občinstvo; hoté ali nehoté če trudi vsak priti v prvo vrsto slovanskih delavcev. Postalo je sramotno ne podučiti biti o Slovanstvu ali se pa kateremu prekositi dati. Slušatelji zgodovinsko-jezikoslovnih fakultet so po dokončanih naukih zanašali v narodno odgojo in sploh v občinstvo zrele pojme o Slovanstvu.

Nekteri izmed njih so se kakor drugo pokolenje povzdiguili na slovanske stolice, drugi, akoravno v drugačnih službah, niso zapustili slovanske vede kakor posebnega predmeta svojih znanosti, in tretji so dostojno v krogu ev-

Ravno s tisto prošnjo se obračamo do rodoljubov v dolenskih mestih.

Prijazni Dolenjci! tudi vi ne boste zastajali za Gorenjci in Notranjci; v revah in stiskah ste res, kakor bi morda ne bili, če bi narodna stranka imela vsaj toliko oblasti, kakor na Hrvaškem; ne verujte nemškutarjem, če vam bodo obetali zlate gradove, oni na Dunaji ravno tako malo premorejo, kakor slovenski poslanci. Dežman vam je obetal železnico, pa je še sedaj nemate; nasprotno pa ste slišali, kako so se slovenski poslanci Pfeifer, Barbo in drugi za vas potegovali. Pokažite, da svojo domovino zvesto ljubite, da se ne daste po Gorenjcih in Notranjcih osramotiti, ampak skušajte jih, če mogoče, še prekositi. Slovenski pisatelj, ki je bil med vami rojen, ki pa sedaj že v hladnem grobu počiva, imenoval je dolensko stran — srce Slovenije; pokažite se vredne tega lepega imena, pokažite, da vaša srca najbolj gorko bijejo za mater Slovenijo!

Zadosti bode besedi, in zdaj urno na delo! Rodoljubi, vsa domovina na vas gleda: Štajerci Korošci, Goričani, Tržačani gledajo s ponosom na kranjske rodoljube in od Kranjske pričakujejo, da jih bo rešila in zdedinila v eno domovino. Kranjski rodoljubi, pokažite toraj, da ste zares prvi in glavni steber prihodnje zedinjene Slovenije!

Bog blagoslovi vaš trud!

Placetum regium.

Mej obilnimi spomini, s katerimi je zvezala policijska država vsemogočnega Ljudevita XIV. katoliško cerkev, je poglavitno tudi „placetum regium“, to je od države zahtevana pravica dovoljevanja objavljanja cerkvenih postav in drugih pisem in določil, tako da se nobena taka cerkvena določba ne sme razglasiti, dokler ne pripusti tega država. Pa ni še le Ljudevit znašel te nove verige; ona se je bila prikazala že tudi popred semtertje, pa le v posamnih priložnostih in nikjer ni našla velikega pomena. A l. 1438 sprejeli so francoski stanovi v Bourges-u tako nazvano „pragmatično sankcijo“, ki je bila rodovitna vir vseh težav in nadlog, ki so zadevale francosko cerkev. Ker je ta sankcija v svojih poslednicah merila na to, da bi se francoska cerkev po malem odtrgala od središča v Rimu in zato nasproti pod oblast

ropskih predstavitev vravnavali slovansko-ruski pogled na svetovne dogodke.

H koncu čemo še omeniti za Slovanstvo bližnje izjave samostojne misli in lepe besede. V področji čistega mišljenja srečamo ime Kirjevskega, kterega lahko imenujemo izpovednika slovanske misli v njenem lastnem razvitju. On je namreč tako globoko in tako jasno razvil misel in tako gniljivo izrazil idejo slovansko, kakor nobeden drugi. V področji umetne besede pa lahko ponosno rečemo, da so Rusi obogatili, akoravno ne z razmerno številnimi pa vendar prekrasnimi prevodi slovanske muze in z izvrstnimi pesmotvori — pravim kinčem ruske poezije, kakor so pesmotvori Homjakova, Tjutčeva, Vjazemskega, Aksakovih, grofa Tolstega in drugih.

V časništvu četrtega desetletja je stavljali „Moskvičanin“ pravo Slovanstva na prvo mesto med domačimi zadevami, kteremu so se s časom pridružili nekateri izdajatelji „sbornikov“ v Moskvi, ki so odločevali znaten prostor za slovanska preiskavanja. Okoli 1850. l. je pa „Ruskaja beseda“ začela razvijati načela, ktera je postavil „Moskvičanin“.

B—c.

prišla kraljevi vladi in parlamentu, niso je mogli nikdar priznavati papeži; vedno so ji ugovarjali. Da bi jo branili, morali so toraj opazovati parlamenti vse delovanje svetega stola, da bi se ne zgodilo kaj zoper prostost galikanske cerkve, kakor so djali; zato pristavljali so si pravico pregledovati vse bule in pisma dohajajoča iz Rima. Tudi francoski kralji podpirali so parlamente v tem in Ljudevit XI. zapovedal je 1475. l., da naj vsi, ki pridejo iz Rima, pokažejo pisma in bule, ni-li v njih kaj zoper prostost francoske cerkve. L. 1626 raztegnili so „placetum“ tudi čez sinodalne sklepe in Ljudevit XIV. še celo čez pisma posamnih škofov; tako bilo je „placetum“ popolno. Prvi škof, pri katerem se je to bilo poskusilo, bil je učeni pa malo preveč servilni Bossuet, kteri je moral svoj spis podvreči državni cenzuri; a vendar je s svojimi prošnjami toliko opravil, da ta cenzura ni bila objavljena na čelu spisa njegovega. Počasi pa prišlo je popolno k veljavi.

„Placetum“ prikazalo se je tudi v Belgiji, Španiji, na Bavarskem, v nemških deloma protestantskih deželah in nekaj tudi v Avstriji; a l. 1848 bilo je večinoma odpravljeno. Zopet v novejšem času se semtertje slišijo zdihi liberalizma in modernih državnikov po tako „dobroti in blagodejni“ napravi; in ker se iz božanstva države da popolno dosledno izpeljavati, bomo tudi tu spregovorili le [nektere besedice o njem, o njegovi krivičnosti zoper cerkev in prostost sploh.

Iz sv. pisma bilo bi tudi našim nasprotnikom, ki so tam, kjer jim koristi, tako izvrstni razlagovci, težko dokazati, da imajo države ali knezi pravico, cerkvene določbe odvisne delati od svojega dovoljenja. A oni skušajo iz notranjih vzrokov, med kterimi sta poglavitna ta, da morajo knezi braniti cerkvene postave proti vsaki moči in potem, da ima država pravico pregledovati spise, ki bi ji znali škodovati. Prvega rabili so glavno francoski državomolci, ki so se pa delali še krščanske; kako brezumen je, lahko spozna vsakdo. Ali se ne pravi to, cerkev braniti zoper cerkev samo? In od kdaj so kralji postavljeni varhi cerkvenih pravic in rekov? Drugega rabili so bolj v poznejših časih in rabijo ga zdaj, ko velja cerkev in vse cerkveno za „državi nevarno in pogubno.“ Seveda more se „tacega vzroka poslužiti le oni, ki ima cerkev za kako družbo na akcije ali kaj enacega, za družbo, ki je zato, da išče svoj dobiček, kakor in kjer more; ko bi veljal ta vzrok, smeli bi mi nasproti trditi, da, ker morejo biti državne postave cerkvi nasprotne in sovražne, kakor vidimo vsaki dan, ima cerkev pravico zahtevati, naj se ji popred pokaže vsaka postava in določilo, predno se objavi; tako bi mi državnemu „placetum regium“ nasproti stavili mnogo bolj opravičeni „placetum ecclesiasticum.“

Vzroki toraj, ki naj bi opravičevali „placetum“, so neveljavni; tem bolj krepki pa so oni, ki govoré zoper to napravo.

„Placetum“ je krivično proti pravicam cerkvenim. Cerkev je neodvisna; ona ima od Kristusa dolžnost, pravico, učiti vsa ljudstva in jih voditi po pravi poti. Kakor ji nihče ne more vzeti pravice spreobračati ljudstva, učiti vero, dajati zakone; tako ne more ji nobeden odtegniti pravice, razglaševati verske in disciplinarne določbe. Nadalje podkopuje se s tem prostost cerkvena; kajti se li more prosta imenovati cerkev, ki ne sme zakonov dajati, da bi jih ne potrdila država ali prav za prav ne zavrgla? Zakaj, se ne pravi li zavreči cerkvene zakone, če se ne dovoljuje njihovo raz-

glašenje? Vsaka postava potrebuje objavljenja, da je veljavna in vezalna; postave toraj, ktere bi država zavrgla, bile bi neveljavne. Bila bi li tedaj cerkev prosta?

A „placetum“ je tudi sploh nasprotno vsaki prostosti. Prostost ima liberalizem za svoj najimenitnejši dobiček; vedno se mu sanja o nji. Prost naj bo posamni; proste družbe. In zato tudi vidimo toliko prostost pri posamnih; da, proste so tudi družbe na akcije, za železnice, rudokope itd. Cerkev je tudi družba; le ona naj bi ne bila prosta; ona bila naj bi najslabejša med vsemi družbami. Kajti „placetum“ je preventivna naprava; preventivne naprave pa niti liberalizem ne svetuje. Pri posamnih so v navadi le pri onih malovrednejših, ki so sicer prosti, pa pod policijskim nadzorstvom; in s temi na enako stopinjo stavlja se cerkev, ako se vpelje „placetum?“ Kdo se ne bi spominjal na Kristusa in Baraba? Cerkev, ta blagodejna vstanova, ki je toliko storila za človeški rod, ki ga je pripeljala k omiki, ona se ima enako iz ječe izpuščenemu hudodelniku. Kar liberalizem povsod preganja in črti, zoper kar se bojuje z vsemi močmi, to mu je priležno, ako se more rabiti nasproti cerkvi.

To so spoznali celo nekateri liberalni državniki; da le enega izmed znanih navedemo, rekel je v nemškem državnem zboru minister bavarski, znani Lutz: „Da obstanem, jaz nisem prijatelj, ampak odločen protivnik naprav, kakor je „placetum regium“ in „recursus ab abusu.“ Te misli nisem samo, da tudi ne poglavito zato, ker pripoznam nemogočnost državino na tem polji... Pa jaz sem te misli, da naj se ne rabijo nadalje „placetum regium“ in enake reči, ki so z načeli mnogo preklicanega popolno nezedinljive. Država mora ostati dosledna, tudi če se bojuje s protivniki. Na svojo zastavo zapisala je moderna država svobodo vesti.“ Tako sodijo tudi drugi možje, še celo načelnik prostomavtarjev Bluntschli je zoper [preventivne policijske naprave. Zato smemo imeti upanje, da vsaj še za sedaj ne bo se izvleklo to staro orožje na dan; a kdor pozna nedoslednost pa zvijačnost liberalizma, ne bo trdil, da bi bilo nemogoče za vselej. Jaz pa sem govoreč ob kratkem o ti reči hotel le pokazati, kako daleč seže cenzoropapistična država, da bi si podvrgla cerkev; kakošnih pomočkov se poslužuje brez rudečice in še hlineč skrb za cerkev, da bi ji vzela vso prostost.

Borin.

Z bojišča.

Ker zaradi pomanjkanja vozov in raznih opover zadnji oddelki armade ruske le počasi dohajajo k Donavi, se bode prehod čez velikansko reko pričel kakih 8 dni pozneje, kakor se je sprva mislilo.

Rumunska armada, ki je bila v Oltenici, pomaknila se je v Karakol. Dežela med Aluto in Kalafatom je tedaj z vojniki zavarovana in knez Karol odide v Aluto, Islas in Kalafat, da ogleda tam razpostavljeno vojaštvo. Tudi Jurjevo so Rumunci v varstvo prepustili Rusom. Aluta je jako narastla in tudi v Dobrudži razsaja povodenj.

Veliki knez Nikolaj se je s knezom Karolom in kneginjo vdeležil neke ljudske veselice v Bukareštu, pri kteri je bilo nazočih čez 100.000 ljudi, ki so visoko gospodo pozdravljali z veliko navdušenostjo. V glavnem stanu so višjemu poveljniku predstavili tudi seržanta Romanovega, ki je vničil prvo turško

ladijo. Veliki knez ga je objel, ter ga imenoval za častnika in mu podelil Anin red.

V Mačinskem kanalu so Rusi zopet razstrelili neko turško ladijo. Častnika Dubašov in Šestakov sta namreč na rumunsko ladjico „Kundinaka“ pripela nekaj torpedov ter z njo jadrala nekemu turškemu monitorju naproti, ki je prisopihal v Mačinski kanal. Monitor je zadel ob torped in se razpršil v zrak, rumunska ladjica pa je srečno dospela na rumunsko stran.

Južne kraje polotoka krimskega jako oborožujejo. Med Jalto in Sevastopoljem so razpostavljeni oddelki kozakov, na višavah zidajo strelnice za topove in v tartarskih vaseh mr-goli vojakov ruskih. Iz Evpatorije premožnejši ljudje beže v Simferopol, kupčijske ladije so odjadrale, manjše ladjice pa so ali potopili ali pa na suho zavlekli. V mestu jako primanjkuje živeža.

Črnogorci so te dni iz Laškega dobili 600 sodov smodnika, iz Angleške pa 1200 zabojev patron za puške, ki so jih Turkom v zadnji vojski odvzeli. Tudi za puške, ki so jih nakupili na Avstrijskem, dobili so iz Avstrije mnogo patron. Vse te reči so že na zemlji črnogorski. Iz Podgorice prihaja mnogo vojaških begunov, ki tožijo, da Turkom primanjkuje živeža.

V Aziji Rusi bombardirajo Kars. Da so skušali Turkom vzeti Suhunkale, pa bili od njih premagani, ni res. Na jugu so svoje čete porinili skoraj do Vana, Abague in Souksu, kjer so vkrotili divje Kurde. Tudi puntarske Abhase je pri Inguru razpodel podpolkovnik Polikovski. Perzijanci pa so na meji turški pri Selmaru tudi postavili 12.000 mož, da bolje varujejo svojo nevtraliteto!

Turkom se huda godi za vojake in denarje. Da bi dobili več denarjev za vojsko, povikšali so davek od koštrunov in zlasti od kristjanov neusmiljeno iztirjavajo vojni davek, ktere ga Turčinom ni treba plačevati. Za vojake pa so se obrnili do svojih afrikanških podložnikov, do beja tuniškega in podkralja egiptovskega, ki jim bode boje poslal nekaj vojakov. Pri Ardahanu so po vradnem poročilu zgubili 300 mož, ostali so se umaknili v Kars, iz Karakilise pa v Toprakale, kjer se zbira več oddelkov, da bi prišli Ruse. Tudi pri Batumu so se bili te dni sprejeli; kako se je bitva izšla, se še ne ve.

Ker je Šeih-ul-islam oklical sveto vojsko (džihad) proti Rusom, se mora sultan sam podati k vojni. Dolžnosti, ktere sveta vojska vernim Turčinom naklada, namreč so: 1. Vlada mora sam iti na vojsko, tudi če velja vnanjemu sovražniku. 2. Vsak Turčin, ki je spolnil 13. leto, se mora boja vdeležiti. 3. Tisti, ki pa ne morejo na vojsko, kakor starčki, ženstvo, bolniki itd. morajo za vojevalce delati in jih preživeti. 4. Za to vojsko se smejo porabiti vsa posestva vernih Turkov, tudi premoženje mošej. 5. Med sveto vojsko se celo smejo preklicati zapovedi koranove in si smejo Turki v sovražni deželi prilastiti vse, celo žene sovražnikov, in kdor v boju pade, odpro se mu turška nebesa, če je bil še tako velik grešnik. Ta vojska sme še le prejenjati, kadar je sovražnik popolnoma premagan ali k turški veri spreobrnjen. Če pa ostane v svoji neveri, se z njim ne sme skleniti mirali premirje. Pred sultanom se bo nesla zastava prerokova in vsi batalijoni dobe zelene zastave. Se bodo li tudi prostovoljcem madjarskim in poljskim dale zelene zastave, vpraša „Reform“?

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani, 28. maja.

Cesar in cesarjevič Rudolf stanujeta odslej v Schönbrunn, cesarica pa se je z nadvojvodinjo Valerijo podala v Isl. Za najvišjega dvornega mojstra pri cesarjeviču Rudolfu je imenovan grof Bomballes, mož odločno konservativnega značaja.

Z Dunaja je zvedla „Agr. Ztg.“, da namesto grofa Bylandta postane general Molli-nary državni vojni minister. Nekteri pa si neki zopet želé fzm. Kuhna. — V vradni Bohemiji in madjarskih novinah bilo je tudi brati, da mora Avstrija oborožiti svojo vojno, če hoče varovati svoje koristi na jugu. Govorilo se je celo, da se bode iz Bosne in Hercegovine napravila samostalna država pod vladavost avstrijskega nadvojvoda Fridriha. „Bohemia“ trdi, da se je ta reč sprožila v Berolinu, kjer hočejo Avstrijo skušati.

Državnizborski deputaciji, ki imate vravnati načela nove pogodbe med Cislo in Translo, boste imele jutri prvo skupno sejo. — Poslanci, ki so popotovali v Trst, in kterih je s tremi ministri vred 72, so 24. in 25. t. m. ogledovali razne znamenitosti v Trstu, 26. t. m. pa so se odpeljali v Polo. Znamenito je, piše „Politik“, da od mestne gosposke tržaške podpisani list državnih poslancev komaj z nekterimi besedami omenja rekši, da razun tržaških poslancev so došli še poslanci nekterih drugih laških kronovin, in da se med imeni, ki so znana tržaške mu prebivalstvu, kteremu pa se za notranje zadeve v Cisli ni treba brigati, nahajata tudi Herbst in Hohenwart. Ravno tisti list pa v neki drugi notici preslavlja iz Padove došle laške inženirje, ki so hoteli ogledati tržaško luko, kot priljubljene goste. In tako avstrijsko rodoljubje podpira liberalna nemška stranka!

Hrvatske „Pučke Novine“ poročajo, da je nadvojvoda Albrecht ubogim v Zagrebu podaril 8000 gld., ktere je mestna gosposka razdelila med siromake. Ta blagodušni dar je najboljši odgovor tistim, ki so trdili, da g. najvojvoda s sprejemom v Zagrebu ni bil zadovoljen.

Vnanje države.

K petdesetletnici papeži so cesar avstrijski poslali najvišjega dvornega maršala grofa Lariša, da bode sv. Očetu čestital v imenu cesarjevem. Tudi se je k tej slovesnosti podala kneginja Lobkovic, rojena princesinja Liechtenstein s svojo sestro „Rechtu“ se poroča, da boste 21. junija konzistorij, v kterem boste dunajski nadškof Kučker in morda tudi olomuški nadškof Fürstenberg imenovana za kardinala. Bohemia pa piše, da razun Kučkerja bode v tem konzistoriju za kardinala imenovan nadškof Hajnald.

Turški softi so te dni zopet rogovilili, pa ne v Budapešti, ampak doma v Carigradu, kjer naj počenajajo, kar jim je drago. Čim prej s svojim razsajanjem Turčijo razde-nejo, tem bolj bodo vstregli omikani Evropi. Kakor se poroča, se jih je bilo 24. t. m. okoli 2000 zbralo pred zbornico; ko jim je predsednik dovolil vhod, podalo se je 5 soft iz Ardahana v zbornico, kjer so zahtevali, da naj se odstavijo Mahmud Damad, Redif in Muktar paša, ki so krivi zgube Ardahana, ter Midhat paša zopet domu pokliče. Predsednik potolažil je softi, da hoče to reč nemudoma naznaniti sultanu. Sklenil je tedaj zborovanje in šel k sultanu, kamor je bilo prihrulo tudi veliko softov, ki so razgrajali in razsajali.

Vendar jim sultan želje ni spolnil, ministri ostanejo, v Carigradu pa se je oklical obležni stan.

Ruski poročnik Novikov se menda več ne vrne na Dunaj. „Politik“ njegovo poslovanje obravnava v posebnem članku, v kterem dokazuje, da nedoločno politiko avstrijsko glede izhodnega vprašanja je mnogo zakrivil Novikov, ki svojemu poslu nikakor ni bil kos.

Francoski listi zanikujejo govorico, da bi se minister Decazes odpovedal službi. Tudi to ni res, da bi bil Don Karlos postavljeni kralj španjski, dobil povelje deželo francosko zapustiti. Zapustil je marveč Pariz in odpotoval v Gradec, ker mu je mati pisala, da zelo boleha in bi pred smrtjo še rada videla svojega vaučiča, Dou Karlosovega sina, kterega še ne pozna. N. fr. Pr. poroča da Avstrija namera zvezati se s Francijo.

Iz Angleške je vojvodinja Edinburška, hči cara Aleksandra, 26. t. m. došla o Koburg.

Izvirni dopisi.

S Šebreljskih vrhov na notranjsko-primorski meji. (Toča. Revščina.) Pretekli petek bil je žalosten za naš kraj; okolo sedmih zvečer 18. t. meseca prikazal se je sivkast pogubonosni oblak, naenkrat se začne gosta debela toča z njega vsipavati in celo uro tako neusmiljeno pokončevati, da stari ljudje tako zgodaj ne pomnijo kaj takega. Pokončala je po nižavah vzimnino, da jo bodo morali kositi; pokončala je ravno cveteče drevje, češnje in drugo; kar je ostalo poznemu snegu in mrzlemu deževju, odnesla je ljuta ujma. Naj opomnim, da pri nas skoraj vsako leto več ali manj toča razbija; že pet let prav radi tega nismo imeli letine, letos pa se nam obeta še slabēja. Setve še sedaj nismo dodelali.

Pri nas je sploh silno ubožstvo, in pomanjkanje denarjev se živo čuti, zlasti ker ni nobenega zaslužka. Druga leta si je mnogo tukajšnjih ljudi služilo kruha po svetu, letos se pa od vsih krajev slaba poročila čujejo in nikdo si ne more nikamor pomagati; marsikdo bi delal skoraj zastoj, samo da bi si mogel prislužiti živež za se in za svoje.

Naš kmet do sedaj ni bil še splošno zadolžen, a letos si marsikdo skuša izposoditi na še le rastoče seno in druge pridelke, in prav mnogo mnogo posestnikov ne ve, kam z dolgovi, dasi zmerno kakor mogoče živijo. Ako bi hotel žalostne družbinske razmere opisavati, prišel bi do jako sitnih reči. Toda čemu dolgočasiti spoštovane čitatelje s takim žalostinkami, in borda bo še to komu odveč. (Hvala in prosimo večkrat kaj. Vred.)

Hribovski.

Iz Rima, 24. maja. Čast in hvala Bogu! Srečno smo dosegli sv. mesto. Sinoči ob 10. in $\frac{1}{4}$ uri smo priderdrali v Rim in ker je bilo že pozno, smo prenočili v gostilnici „al' Allemagne“, kjer tudi nemško znajo. 12 nas skupaj hodi, drugi so si izvolili drugo pot. Vsi nas je 20 iz Kranjskega. Prav veseli in vsi zdravi smo. Naše Ločane, zarad domače obleke vse gleda in občuduje.

Drugo nam došlo pismo neznanja, da so 24. t. m. ogledali cerkev sv. Petra in kakih 12 drugih cerkva, kterih je okoli 400. Pri sv. Petru bila je ravno sv. maša z leviti v Sikstinski kapeli, kjer se kardinali novo izvoljenim papežem poklanjajo. Videli smo „vatican“ stanovanje sv. Očeta, ki ima 1100 sob in kvirin, stanovanje kralja laškega, kadar v Rim pride, vrata „Porta Pia“, na kterih na obeh straneh vhoda stoji zapisano: „20. septembra“.

toplice Dioklecijanove, hribeč „Pincio“, kjer je vodena ura in prelep razgled na stari in novi Rim. Bivanje v Rimu zdi se vsem jako prijetno, vino in pivo je dobro in dober kup.

Domače novice.

V Ljubljani 29. maja.

(Za petdesetletnico papeževo) bodo po hribeh zvečer 2. t. m. naši katoliški Slovenci napravili kresove. Nekateri rodoljubi so sprožili misel, da bi se v nedeljo tudi mestoljubljansko prostovoljno razsvetilo kakor o petdesetletnici duhovništva Pijevega. Kakor slišimo, bode katoliška družba potrebnega dovoljenja prosila pri gosposki.

(O razrešitvi dež. zbora kranjskega) se nam poroča, da se bodo volitve precej vršile menda tudi zaradi tega, ker se bode na jesen polovica udov trgovinske zbornice na novo volila, in se nasprotna stranka boji, da bi pri tej priliki ne zgubila večine v zbornici in vsled tega dveh poslancev svoje stranke v deželni zboru Kranjskem. „Tagblatt“ se včeraj že raduje, da bode prizadevanje narodno-klerikalne stranke brez vspeha, ker so knez in škof Pogačar svojim duhovnikom boje priporočili staro prislovico: „Mulier taceat in ecclesia“. t. j. politika naj v cerkvi molči. Za trdno smo zvedeli, da je to laž. Res nikakor ni verjetno, da bi se knez in škof, ki dobro vedo, da duhovščini v tej zadevi nimajo zapovedovati, in da ž njo ne morejo gospodovati kakor deželni predsednik s svojimi vrstniki. „Tagblattu“ in peščici privrženecv njihovih na ljubav hoteli spreti s katoliškim narodom slovenskim!

(Kranjski dež. zbor je razpuščen!) „Ta vest, piše „Soča“, je osupnila vsakega, kajti noben si ne more prav tolmačiti tega vladnega koraka. Najbrže menijo ljubljanski nemškutarji, da so že pripravljeni za nove volitve, pri katerih zmagajo, da postanejo po tem edini komandanti in pojedži na Kranjskem. A Slovenci na Kranjskem vedo zdaj še bolj, kakor kedaj poprej, da bi bila največja nečast za vso Slovenijo, ko bi se dali hrabri in ponosni kranjski Slovenci vgnati v kozji rog po nemškutarjih. Da se pa nemškutarjem ne posrečijo grde nakane, naj začnejo kranjski rodoljube precej delati in organizovati narodno stranko, da bo kompaktno in edino volilo. Naj se posebno pazi na izdajice, ki se dajo podkupiti, in naj se upotrebi dobra sredstva, da se take ljudi stori neškodljive. — Kranjski Slovenci! Od vaših prih. volitev je dosti odvisno; mi vsi Slovenci se oziramo na Vas, kajti če je srce zdravo, zdravi so tudi vsi udje in mi goriški Slovenci gledamo z največjo pozornostjo na bodoče važne dogodbe na Kranjskem.“ Tržaška „Edinost“ pa piše: „Kranjski deželni zbor je razpuščen nenadoma, da je vitez briških volitev Vestenek v tem vpleten, to vže vrabci na strehi vedo. Tržaški Slovenci pozivljamo sosedne brate, da noumorno, zložno v volilnem boji delajo. Ne poslušajte nemčurjev in pritepenih ptujcev, volite domače zastopnike in ne onih, ktere vam po beričih in uradnikih usiljujejo, ozrite se nazaj na volitve kupčijske zbornice. Slovenci! to je sveta stvar, vsi narodi gledajo na vas. Ne vdajte se!“

(Poseben železničen vlak) z jako znižano voznino se 3. junija ob 8. uri zjutraj iz Ljubljane odpelje v Lesce in se zvečer ob 3/4 na 7. uro od ondod zopet vrne v Ljubljano.

Razne reči.

— Romarji k 50letnici sv. Očeta iz lavantinske škofije so: čč. gg. Ignacij Orožen,

kanonik in ravnatelj vsenišču, Anton Belšak, župnik sv. Kunigunde nad Konjicami, Janez Modic, župnik v Htinjah, Jožef Flek, stolni vikarij in Franc Hirti, stolni kaplan. Iz „Gorice“, pravi „Soča“ je šlo pa prav malo romarjev v Rim, menda le nekateri duhovni.

— Stenografična poročila shoda katoliškega bodo prišla v 8 suopičih na svitlo ter bodo obravnavala: v 1. snopiču: Pozdrav gostov; v 2. šolo; v 3. socijalno; v 4. umetniško; v 5. časnikarstvo; v 6. cerkveno življenje; v 7. katoliško-politične družbe; v 8. konečno sejo, in imenik vdeležnikov, došlih pozdravov itd. Cena vsem 8 snopičem je 1 gld., ki naj se vsaj do 30. junija t. l. odpošlje pod naslovom: Druckerei Eipeldauer u. Comp. Postgasse Nr. 2, I Wien. Pozneje bo poročilo stalo 2 gld., posamezni snopiči pa 30 kr. in se bodo dobivali le v knjigarni Mayer et Comp. Singerstrasse Nr. 7.

— Razstava časnikov v Pragi je velikanska. Časniki zavzemajo štiri dvorane in galerijo. Italijanskih časnikov je razstavljenih 914, stenografičnih 130. V glavni dvorani se nahajajo avstrijske novine, z lastnoročnimi podpisi so zastopani med drugimi: Richard Wagner, Viktor Hugo, Anastazij Grün, Palacki, Safarik, Purkyne, Dumas, Klopstock, Garibaldi, cesar japonski itd. Tudi se vidi rokopis sv. Janeza Nepomuka. Iz Petrograda je došel „oče naš“, tiskan v 324 jezicah. Nemških novin je 1200, ravno tako na stotine francoskih, angleških, španskih in drugih časopisov. Kogar pelje pot slučajno v Prago, je vredno, da si to razstavo ogleda.

— Nesrečni prazniki. „Edinost piše, da so šli iz Trsta trije studentje na Nanos; eden iz mej teh je bil tako nesrečen, da je padel v prepad in se ubil. Mrtvega so prinesli v Razdrto.

— Občinski zastop v Ložu je o priiliki jubileja mestnega sklenil ustanoviti stipendijo za dijake. Cesar so v ta namen v svojem, cesaričnem in cesarjevičevem imenu občinskemu zastopu podarili 300 gld. ter dovolili, da se sme omenjena ustanova imenovati Franc-Jožefova ustanova.

— Za župana v Kočevji bil je izvoljen g. Jožef Braune (Damianov), za občinske svetovalce pa kupec Röthel, zdravnik Treitz, gostilničar Peče in lekarničar Jožef Braune.

— Duhovske spremembe v Krški škofiji. Č. g. Lubej Jan. v Javorjah je predstavljen za provizorja v slovenji Št. Mihiel; č. g. Thelian Jož. za kaplana k sv. Valburgi in č. g. Strojnik Jož., provizor v Tinjah, ostane ondi za kaplana.

— Milostljivi knezoškof krški bodo meseca junija obiskali sledeče fare in birmovali: dne 12. v Velikovcu; 13. v Grebinji; 15. v Šmarji; 16. v Wolfsbergu; 17. v Št. Andražu; 18. v Št. Pavlu; 19. v Labudu; 20. v spodnjem Dravbergu; 21. v Gutštajnu; 22. v Črni in 23. v Št. Mihielu pri Blibercu. — Dne 14. jun. bodo rejencem Jezusove družbe v Št. Andražu delili manjše blagoslove.

— Za faro sv. Roprt nad Laškim je prezentiran č. g. Martin Šket.

— Č. g. Jakob Misija, rodом Slovenec iz murskega polja, sedaj konzistorijalni svetovalec in kancelar knezoškofijski v Gradcu, je od papeža bil imenovan za častnega kamornika (cum habitu violaceo).

— Profesor Vekoslav Šembera je o sedemdesetletni slavnosti svoji imenovan bil za častnega doktorja modroslovja od filozofične fakultete univerze dunajske in od moskovske za njenega častnega člana vsled zaslug za znanstvo sploh in posebej za jezik, zgodovino

in književnost česko in je po cesarki potrditvi prejel te dni od obeh vseučilišč krasno pisani diplomi.

— Zoper stenice. „Schlesische landw. Zeitung“ priporoča sledeče sredstvo zoper stenice: Tanke vrbove šibice se olupijo in zvežejo v metle skup. Te metle se položijo pod posteljo. Duh teh šibic privabi stenice k sebi, da se med njimi poskrijejo. Metle se otrebijo, stenice pokončajo, in šibice se zopet nazaj položijo, dokler poslednja stenica ni uničena.

Loterijske številke 26. maja.

Na Dunaju: 58, 52, 35, 68, 49.
V Gradcu: 36, 74, 20, 48, 58.

Telegrafične denarne cene 28. maja.

Papirna renta 58.95 — Srebrna renta 64.40 — Zlata renta 70.95. — 1860letno državno posojilo 108.75 Bankine akcije 771 — Kreditne akcije 136. — London 128. — Srebro 112.10. — Ces. kr. cekini 6.07 — 20. frankov 10.25 1/2.

Denarstvene cene. 26. maja.

Državni fond.	Denar.	Blago
5% avstrijska papirna renta	58.55	58.65
5% renta v srebru	64.30	64.50
4% renta v zlatu (davka prosta)	70.40	70.60
Srečke (lozi) 1854. l.	105.75	106.25
„ 1860. l. cel.	108.—	108.30
„ 1860. l. petinke	118.—	118.50
Premijski listi 1864. l.	133.75	134.25
Zemljiščine odveznice.		
Štajarske po 5%	97.—	98.—
Kranjske, koroške in primorske po 5%	95.—	96.—
Ogerske po 5%	73.—	74.—
Hrvaške in slavonske po 5%	85.—	87.—
Sedmograške po 5%	70.—	70.50
Delnice (akcije).		
Nacionalne banke	770.—	771.—
Unionske banke	44.—	44.50
Kreditne akcije	135.—	135.25
Nižoavstr. eskomptne družbe	630.—	640.—
Anglo-avstr. banke	67.50	68.75
Srečke (lozi)		
Kreditne po 100 gld. a. v.	159.—	159.50
Tržaške „ 100 „ k. d.	119.—	121.—
„ 50 „ „ „	60.—	61.—
Budenske „ 40 gld. a. v.	28.—	30.—
Salmove „ 40 „ „	36.50	37.—
Palfi-jeve „ 40 „ „	26.—	27.—
Clary-jeve „ 40 „ „	31.—	31.50
St. Genois „ 40 „ „	22.50	23.—
Windischgrätz-ove „ 20 „ „	23.—	24.—
Waldstein-ove „ 40 „ „	21.—	22.—
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	6.12	6.13
Napoleonsd'or	10.03	10.31
Srebro	113.50	113.—

Prememba stanovanja.

Pisarna glavnega zastopa (6)

banke „Slavije“

je sedaj na Dunajski cesti št. 7 (v Frelihovej hiši) v 1. nadstropji.

Vsega zdravilstva

dr. Josip Derč,

dozdaj asistent in sekundar na porodniškem oddelku ljubljanske bolnice, si osoja naznanjati, da stanuje od 10. maja naprej na Sv. Petra cesti št. 6. pri tleh na levo, in da ordinira od 8. do 10. ure zjutraj. Vbogim zastoj; o ženskih boleznih pa od 3. do 4. ure popoldne. (3)

V Ljubljani 9. maja 1877.